

ви для набуття досвіду активної участі у посильній для кожного вікового періоду екологічно спрямованій взаємодії з навколишнім середовищем.

Ключові слова: екологічна освіта, навколишнє середовище, ціннісне ставлення, діяльнісний підхід, початкові класи.

Література

- Bibik, N.M., Bondarchuk, H.P., Pavlova, T.S. (2022). Ya doslidzhuu svit. 4 klas: shchodennyk sposterezhen: do pidruch. Vyd-vo «Ranok».
- Lokshyna, O.I. (2009). Zmist osvity v krainakh Yevropeiskoho Soiuzu: teoriia i praktyka (druha polovyna XX - pochatok XXI st.). Bohdanova A.M.
- MON Ukrainy. (2001). Rishennia №13/6-19 vid 20.12.2001 Pro kontseptsiiu ekolohichnoi osvity v Ukraini. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v6-19290-01#Text>
- Prutsakova, O., Pustovit, N., Lohinova, A., Tarasiuk, H. (2019). Etyka vidnosyn z pryrodou: navchalno-metodychnyi posibnyk. Imeks-LTD.
- Tani, S. (2006). Multiple meanings but limited visions: the concept of the environment in environmental education. In S.Tani (Ed.), Sustainable development through education, Proceedings of the International Conference on Environmental Education Research Seminar (Helsinki, 14 June 2005) (pp. 3–13). University of Helsinki, Department of Applied Sciences of Education.

СУЧАСНІ ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГА У СИСТЕМІ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ

Тетяна Пащенко, к.пед.н.

Інститут професійної освіти НАПН України
м. Київ, Україна

Метою дослідження є з'ясування ролі інтерактивних технологій у розвитку професійної компетентності педагогів у системі безперервної освіти.

І під час війни, і після її завершення в умовах відбудови головним завданням освітньої галузі є і буде забезпечення якості освіти на всіх її рівнях. Тому цілком закономірним є підготовка педагогічних кадрів, здат-

них оперативно реагувати на зміни, що постійно виникають у практичній та науковій педагогічній діяльності, а також суспільній практиці в цілому. Готовність педагогічних кадрів самостійно керувати власною кар'єрою, визначати траєкторію свого індивідуального особистісного професійного зростання, застосовувати знання, вміння, навички, способи дій в інноваційному професійному середовищі є одним із пріоритетних. У зв'язку з цим важливим стає розвиток професійної компетентності педагога у системі безперервної освіти, що дозволяє йому опанувати базу знань, умінь та навичок для ефективного ведення міжкультурного, міжособистісного діалогу з усіма учасниками освітнього процесу в умовах полікультурного освітнього простору.

Розвиток професійної компетентності педагога – це насамперед розвиток його творчих здібностей, що дозволяють вести ефективну педагогічну діяльність, легко адаптуватися у сучасному полікультурному освітньому просторі. В умовах модернізації освіти педагогу стає необхідним постійно підвищувати рівень своїх професійних компетентностей. Позначені завдання, на наш погляд, покликана вирішувати система безперервної освіти.

Вивчення і аналіз наукового доробку з питань післядипломної педагогічної освіти свідчить, що застосування інтерактивних технологій підвищує ефективність професійного розвитку викладачів.

З'ясовано, що інформаційні технології в освіті – необхідна умова переходу суспільства до інформаційної цивілізації. Нові інформаційні технології створюють середовище комп'ютерної та телекомунікаційної підтримки організації та управління у різних сферах діяльності, у тому числі в освіті. Інтеграція інформаційних технологій в освітні програми здійснюється на всіх рівнях: шкільному, вузівському та післявузівському навчанні (Биков, Спирін та Пінчук, 2020).

На наш погляд, застосування інтерактивних технологій у системі безперервної освіти здатне вирішити пріоритетне завдання, яке полягає у трансформації даної системи для досягнення високої якості освіти, надання можливостей постійного саморозвитку педагога. При цьому використання нових інформаційних технологій спрямоване на підвищення ефективності та якості підготовки фахівців шляхом створення умов для безперервної освіти. Вибір технологій, методів і засобів розвитку професійної компетентності педагогічних кадрів у системі безперервної освіти обумовлений безліччю чинників. Головний із них –

широкі можливості технологізації та алгоритмізації взаємодії суб'єктів педагогічного процесу.

Виявлено, що основні особливості інтерактивних освітніх технологій, це: активізація пізнавальної та розумової діяльності; можливість залучити педагогів до освітнього процесу як активних учасників; підвищення мотивації; розвиток навичок самостійної роботи. Дані характеристики відкривають широкі можливості використання інтерактивних технологій у системі безперервної освіти. Поняття «інтерактивний» (від англійської «interact» (inter – «взаємний», act – «діяти») передбачає взаємодію у режимі розмови, діалогу з будь-ким. Те саме можна сказати і про процес навчання в системі безперервної освіти: всі учасники освітнього процесу (процесу підвищення кваліфікації) на рівних правах взаємодіють між собою, таким чином, ефективність процесу пізнання, формування та розвитку компетентностей може бути значно підвищена.

Інтерактивні освітні технології різноманітні за своїми сутнісним характеристикам та умовам застосування. Вченими, які досліджують процеси розвитку професійної компетентності педагогів визначено ряд інтерактивних освітніх технологій, застосування яких може суттєво підвищити ефективність процесу навчання в системі безперервної освіти: діалогові та дискусійні технології; технології творчості; особистісно-розвиваючі технології; комунікативні технології; тренінгові технології; інформаційні технології.

Діалогові та дискусійні технології ґрунтуються на дискусійних методах, які являють собою вид групових методів активного навчання, заснованих на організаційній комунікації у процесі вирішення навчально-професійних завдань: групова дискусія, аналіз конкретних ситуацій, «мозкова атака», «круглий стіл», «інтелектуальна розминка», «сократівська бесіда» та ін.

Технології творчості містять у собі різні форми індивідуальної та колективної творчої діяльності, які стимулюють до нестандартного мислення, знаходження креативних рішень, роботи з інформацією на науковому рівні.

Особистісно-розвиваючі технології в системі безперервної освіти реалізують принципи особистісно-орієнтованого підходу в освіті. Основна мета застосування даних технологій: всебічний розвиток індивідуально-особистісних якостей педагога з метою підготовки його до успішної взаємо-

дії з усіма учасниками навчального процесу. Найбільш ефективними, на наш погляд, є такі особистісно орієнтовані технології, як дидактичні ігри.

Комунікативні технології у системі безперервної освіти передбачають педагогічне спілкування, у ході якого використовується ряд комунікативних технологій, вибір яких зумовлений завданнями конкретної комунікації.

У системі безперервної освіти тренінгові технології, на наш погляд, здатні вирішити завдання з розвитку особистості шляхом зняття внутрішніх обмежень, освоєння певної галузі знань, умінь та навичок із включенням їх до системи власного життєвого досвіду. Крім того, ці технології формують активну соціальну позицію учасників спілкування.

У навчанні інформаційні технології застосовують для пред'явлення інформації та контролю успішності її засвоєння. Впровадження в освіту інформаційних технологій навчання стає важливою умовою підвищення рівня навчального процесу. Сучасні технології та телекомунікації дозволяють змінити характер організації навчально-виховного процесу в інформаційно-освітньому середовищі, підвищити якість освіти, мотивувати процеси сприйняття інформації та отримання знань. Тому інформаційні технології стають невід'ємним компонентом змісту навчання, засобом оптимізації та підвищення ефективності навчального процесу, а також сприяють реалізації багатьох принципів розвиваючого навчання.

Зроблено висновок, що незважаючи на різноманітність за сутнісними характеристиками та умовами застосування, впровадження інтерактивних освітніх технологій здатне суттєво підвищити ефективність процесу розвитку професійної компетентності педагогів у системі безперервної освіти (діалогові та дискусійні технології, технології творчості, особистісно-розвиваючі технології, комунікативні технології, тренінгові технології, інформаційні технології).

Ключові слова: педагогічні працівники; професійна компетентність; безперервна освіта; інтерактивні освітні технології.

Література

- Биков, В., Спирін, О., та Пінчук, О. (2020). Сучасні завдання цифрової трансформації освіти. Вісник Кафедри ЮНЕСКО «Неперервна професійна освіта XXI століття», 1 (1), 27–36. [https://doi.org/10.35387/ucj.1\(1\).2020.27-36](https://doi.org/10.35387/ucj.1(1).2020.27-36)